

Sygn. akt : III RC 389/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

O., dnia 26 stycznia 2016 r.

Sąd Rejonowy w Otwocku – III Wydział Rodzinny i Nieletnich

w składzie:

Przewodniczący : SSR Paweł Witan

Protokolant : Magdalena Miętus

po rozpoznaniu w dniu 19 stycznia 2016 r. w Otwocku

sprawy z powództwa małoletnich D. S. (1) i R. S., reprezentowanych przez przedstawiciela ustawowego B. S.

przeciwko D. S. (2),

o podwyższenie alimentów

1. powództwo oddała,
2. nie obciąża powodów kosztami procesu,
3. nieuiszczone koszty sądowe przejmuje na rachunek Skarby Państwa,
4. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Otwocku na rzecz adw. P. D. kwotę 1200 (jeden tysiąc dwieście) złotych powiększoną o należny podatek od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu,
5. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Otwocku na rzecz adw. T. D. kwotę 1200 (jeden tysiąc dwieście) złotych powiększoną o należny podatek od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu

Sygn. akt RC 389/15

UZASADNIENIE

B. S. reprezentująca małoletnich R. S. i D. S. (1) pozwem z dnia 14 sierpnia 2015 roku wniosła o podwyższenie alimentów od pozwanego D. S. (2) na rzecz małoletniej R. S. z kwoty po 500 zł miesięcznie do kwoty po 700 zł miesięcznie oraz na rzecz małoletniego D. S. (1) z kwoty po 400 zł miesięcznie do kwoty po 650 zł miesięcznie (pozew k. 1).

Pozwany D. S. (2) w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości (odpowiedź na pozew k. 5 akt).

Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w postaci zeznań przedstawicielki ustawowej małoletnich powodów oraz pozwanego – nagranie płyta CD k. 67 akt oraz załączonych przez strony dokumentów, a także akt Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie sygn. III C 1180/12 Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Po raz ostatni obowiązek alimentacyjny pozwanego wobec małoletnich dzieci został ustalony wyrokiem Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie z dnia 20 lutego 2014 r. w sprawie sygn. III C 1180/12 na kwotę po 500

zł miesięcznie na rzecz małoletniej R. S. (ur. (...)) oraz na kwotę po 400 zł miesięcznie na rzecz małoletniego D. S. (1) (ur. (...)), tj. w łącznej kwocie po 900 zł miesięcznie (d. akta sprawy III C 1180/12).

W tym czasie przedstawicielka ustawowa małoletnich powodów B. S. zatrudniona była jako kasjerka, otrzymując z tego tytułu wynagrodzenie miesięczne w kwocie 1800 zł brutto. Miesięczny łączny koszt utrzymania dwójki małoletnich powodów oscylował wówczas w granicach 1500 zł, na co składała się m.in. opłata za przedszkole małoletniego D. S. (1) (200 zł) oraz koszty wyprawki szkolnej małoletniej R. S. (ok. 700 zł rocznie), koszty wypoczynku R. S. (ok. 1000 zł rocznie) jak i stałe koszty związane z wyżywieniem, kupnem ubrań jak i leczeniem obojga małoletnich (d. akta sprawy III C 1180/12).

Pozwany wówczas był osobą bezrobotną (wcześniej pracował w firmie ochroniarskiej z zarobkami ok. 1200 zł miesięcznie), wykonywał drobne prace dorywcze i pozostawał na utrzymaniu swojej matki (d. akta sprawy III C 1180/12).

Obecnie B. S. jest osobą bezrobotną z prawem do zasiłku w kwocie ok. 570 zł miesięcznie (zeznania B. S. – nagranie płyta CD k. 67 akt). B. S. zamieszkuje wraz z dziećmi, z którymi prowadzi wspólne gospodarstwo domowe, w mieszkaniu komunalnym. Na koszt utrzymania tego mieszkania składają się: czynsz w kwocie 280 zł miesięcznie, opłata za energię elektryczną w wysokości ok. 150 zł miesięcznie, a także opłata za węgiel (ok. 700 zł rocznie) i drzewo (ok. 650 zł rocznie) oraz gaz z butli – 50 zł na dwa miesiące.

Małoletnia R. S. ma obecnie lat 14 i uczęszcza do II klasy gimnazjum. Na usprawiedliwione koszty utrzymania małoletniej składają się koszty jej wyżywienia – ok. 300 zł miesięcznie, ubrania – ok. 150 zł miesięcznie, a także koszty jej edukacji (ok. 600 zł rocznie z tytułu wyprawki, 30 zł z tytułu ubezpieczenia i 50 zł wpłaty na Komitet Rodzicielski, wydatki na wycieczki szkolne) i koszty leczenia (co kilka miesięcy małoletnia uczęszcza do pediatry, a raz do roku do neurochirurga, wymaga też leczenia dentystrycznego), a także koszty rozrywek (wyjścia z koleżankami na pizzę). Ponadto do usprawiedliwionych kosztów utrzymania małoletniej należy zaliczyć także część kosztów utrzymania mieszkania, w którym małoletnia R. zamieszkuje wraz z matką i bratem, a które wynoszą w sumie ok. 570 zł miesięcznie (d. zeznania B. S. – nagranie płyta CD k. 67).

D. S. (1) ma obecnie lat 6 i uczęszcza do I klasy szkoły podstawowej. Na usprawiedliwione koszty utrzymania małoletniego składają się koszty jego wyżywienia – ok. 300 zł miesięcznie, ubrania – ok. 100 zł miesięcznie, a także koszty jego edukacji (ok. 500 zł rocznie z tytułu wyprawki, 30 zł z tytułu ubezpieczenia i 50 zł wpłaty na Komitet Rodzicielski, wydatki na wycieczki szkolne i różne opłaty – ok. 400 zł na semestr, koszty basenu – 45 zł miesięcznie, koszty stroju karnawałowego) i koszty leczenia – małoletni wymaga leczenia dentystrycznego. Ponadto do usprawiedliwionych kosztów utrzymania małoletniego należy zaliczyć także część kosztów utrzymania mieszkania, w którym D. S. (1) zamieszkuje wraz z rodziną, a które wynoszą w sumie, jak wskazano powyżej - ok. 570 zł miesięcznie (d. zeznania B. S. – nagranie płyta CD k. 67 akt).

Ponadto zauważyć należy, iż przedstawicielka ustawowa małoletnich powodów korzysta także z pomocy społecznej, dzięki czemu ma sfinansowane obiady dzieci w szkole i część kosztów zakupu opału (d. zeznania B. S. – nagranie płyta CD k. 67 akt).

Pozwany D. S. (2) zatrudniony jest w przedsiębiorstwie (...) Sp. z o. o. na stanowisku ładowacza nieczystości z wynagrodzeniem w kwocie 6,60 zł brutto (plus premia i obowiązujące dodatki), co netto daje kwotę ok. 1300 zł miesięcznie (d. umowa o pracę pozwanego k. 60 akt, zeznania D. S. (2) – nagranie płyta CD k. 67 akt). Zamieszkuje on w domu należącym do jego siostry, zajmując tam parter budynek mieszkalnego. Ponosi całkowity koszt utrzymania swojego gospodarstwa domowego, na który składa się opłata za gaz w kwocie 70 zł miesięcznie, energię elektryczną - ok. 170 złotych miesięcznie, a także opłata za kanalizację i wywóz śmieci - ok. 80 zł miesięcznie. Ponadto pozwany na wyżywienie potrzebuje ok. 300 zł miesięcznie. Nadto w okresie zimowym na ogrzanie domu D. S. (2) potrzebuje ok. 4 ton węgla. D. S. (2) wydaje również ok. 150 zł na bilety autobusowe do pracy oraz ok. 20-30 zł miesięcznie na płyny do papierosów elektronicznych (d. zeznania D. S. (2) – nagranie płyta CD k. 67 akt).

Dom, w którym zamieszkuje pozwany położony jest na działce, która uprzednio należała do jego rodziców. Ojciec pozwanego swój udział w tej nieruchomości przekazał siostrze D. S. (2). Około roku temu zmarła matka pozwanego i w toku postępowania spadkowego pozwany, licząc na opiekę ze strony siostry, zgodził się podzielić majątek spadkowy w ten sposób, że całość udziału jego matki we własności w/w nieruchomości przypadła siostrze. Na powyższej nieruchomości znajduje się także budynek gospodarczy, który siostra pozwanego w zeszłym roku przez kilka miesięcy wynajmowała, osiągając z tego tytułu dochód w wysokości 700 zł miesięcznie.

Po śmierci matki D. S. (2), w okresie, kiedy pozwany pozostawał bezrobotny, finansowo wspomagała go siostra. (d. zeznania D. S. (2) – nagranie płyta CD k. 67).

W chwili obecnej pozwany nie utrzymuje kontaktów z dziećmi.

Sąd dokonał następującej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Sąd uznał za wiarygodne wszystkie dokumenty przedstawione przez strony, albowiem nie były one kwestionowane w toku postępowania. Sąd uznał również za wiarygodne - w przeważającej części - zeznania B. S. i pozwanego. Sąd odmówił waloru wiarygodności zeznaniom B. S. jedynie w części, z której wynika, że to pozwany osiągał dochód z najmu budynku gospodarczego. Zeznania przedstawicielki ustawowej małoletnich powodów są bowiem w tej części sprzeczne z zeznaniami pozwanego, który zeznał, że dochód z najmu w/w nieruchomości osiągała jego siostra. W ocenie Sądu w powyższym zakresie należy dać wiarę zeznaniom pozwanego, albowiem są one logiczne – skoro bowiem budynek gospodarczy stanowi własność jego siostry, to ona jest uprawniona do pobierania pożytków z tej nieruchomości.

Sąd odmówił również waloru wiarygodności zeznaniom pozwanego w zakresie, w jakim wynika z nich, że D. S. (2) jest zobowiązany do łożenia alimentów na rzecz byłej żony – jak bowiem wynika z wyroku Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie z dnia 20 lutego 2014 r. (sygn. III C 1180/12) Sąd umorzył postępowanie w zakresie alimentów na rzecz B. S..

W pozostałym zakresie Sąd zeznania B. S. i D. S. (2) uznał za wiarygodne, albowiem są one spójne, logiczne i korespondują z przedstawionymi przez strony dowodami.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z dyspozycją art. 133 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie. O zakresie obowiązku alimentacyjnego decydują w każdym razie usprawiedliwione potrzeby uprawnionego oraz zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego (art. 135 § 1 kro). Pojęcia usprawiedliwionych potrzeb nie można jednoznacznie zdefiniować. Rodzaj i rozmiar tych potrzeb jest uzależniony od cech osoby uprawnionej oraz od różnych okoliczności natury społecznej i gospodarczej w których osoba uprawniona się znajduje. Zakres obowiązku alimentacyjnego wyznaczać będą poszczególne sytuacje uprawnionego i zobowiązanego, konkretne warunki społeczno-ekonomiczne oraz cele i funkcje obowiązku alimentacyjnego. Dopiero na tym tle można określić potrzeby życiowe, materialne i intelektualne uprawnionego (uzasadnienie do tezy IV uchwały Sądu Najwyższego z dnia 16.12.1987r., II CZP 91/86).

Potrzeby uprawnionego oraz możliwości zobowiązanego ulegają zmianie, tym samym może ulegać zmianie wysokość alimentów. Dlatego też w razie zmiany stosunków zarówno uprawniony jak i zobowiązany mogą żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego (art. 138 kro). Dla stwierdzenia czy nastąpiła zmiana stosunków w rozumieniu wyżej wskazanego przepisu, należy brać pod uwagę, czy istniejące warunki i możliwości mają charakter trwały, dotyczą okoliczności zasadniczych, ilościowo znacznych i wyczerpują te przesłanki, które w istotny sposób wpływają na istnienie czy zakres obowiązku alimentacyjnego. Zmiana orzeczenia dopuszczalna jest tylko w razie zmiany stosunków, powstałych po jego wydaniu, a jej ustalenie następuje poprzez porównanie stosunków obecnych z warunkami i okolicznościami uprzednio istniejącymi (uzasadnienie to tezy VII uchwały Sądu Najwyższego z dnia 16.12.1987r., II CZP 91/86). Przez zmianę stosunków w rozumieniu art. 138 kro rozumie się więc istotne

zmniejszenie lub zwiększenie możliwości majątkowych i zarobkowych zobowiązanego albo też istotne zwiększenie lub zmniejszenie usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego (tak np. T. Domińczyk, Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz pod red. K. Piaseckiego, LexisNexis 2005 str. 839).

W ocenie Sądu niewątpliwie od czasu poprzedniego orzeczenia w sprawie alimentów usprawiedliwione potrzeby małoletnich powodów wzrosły, jednakże był to wzrost stosunkowo niewielki (z jednej strony bowiem potrzeby małoletnich wzrosły w związku z ich naturalnym rozwojem, np. D. zaczął uczęszczać do szkoły, w związku z czym pojawiły się pewne nowe wydatki, z drugiej jednak strony poprzednie orzeczenie rozstrzygające kwestię alimentów na małoletnich powodów miało miejsce stosunkowo niedawno, a ponadto w związku z rozpoczęciem przez małoletniego D. nauki w szkole B. S. nie ponosi już opłaty za pobyt syna w przedszkolu) - w czasie orzekania w sprawie sygn. III C 1180/12 B. S. oceniała koszty utrzymania małoletnich dzieci łącznie na kwotę ok. 1500 zł miesięcznie, obecnie zaś koszt zaspokojenia usprawiedliwionych potrzeb małoletniej R. S. wynosi ok. 800-900 zł miesięcznie, zaś koszt zaspokojenia usprawiedliwionych potrzeb małoletniego D. to ok. 800 zł miesięcznie.

Jednocześnie zdaniem Sądu od czasu wydania orzeczenia przez Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie w sprawie sygn. III RC 1180/12 nie doszło do istotnej zmiany możliwości zarobkowych zarówno B. S. i D. S. (2). Wprawdzie w czasie orzekania w sprawie rozwodowej (sygn. III C 1180/12) B. S. pracowała (osiągając dochód w wysokości 1800 zł brutto miesięcznie), w chwili obecnej zaś otrzymuje jedynie zasiłek dla bezrobotnych, z kolei zaś D. S. (2) obecnie pracuje, osiągając wynagrodzenie w granicach ok. 1300 zł netto miesięcznie, podczas gdy poprzednio pozwany nie pracował, to jednak możliwości zarobkowe nie mogą być utożsamiane z faktycznie osiąganymi dochodami, lecz należy je rozumieć „jako środki pieniężne, które osoba zobowiązana może i powinna uzyskiwać przy dołożeniu należytej staranności, stosownie do swych sił umysłowych i fizycznych” (tak np. uchwała pełnego składu (...) – Izby Cywilnej i Administracyjnej z dnia 16 grudnia 1987 r., III CZP 91/86, OSNCP 1988, nr 4, poz. 42, wyrok SN z dnia 22 czerwca 2007 r., II UK 229/06, LEX nr 422753); mając zaś na uwadze, że od czasu orzekania w sprawie sygn. III C 1180/12 nie doszło do istotnych zmian w zakresie stanu zdrowia, wykształcenia czy też kompetencji zawodowych B. S. ani D. S. (2), ani też od tego czasu nie doszło do istotnych zmian na rynku pracy, uznać należy, iż możliwości zarobkowe tak B. S. jak i D. S. (2) nie uległy zmianie.

Zauważyć jednak należy, iż po orzeczeniu w sprawie sygn. III C 1180/12 pozwany miał szanse uzyskać udział w nieruchomości położonej w O. (na terenie której obecnie zamieszkuje), jednakże dobrowolnie zgodził się, aby całość spadku po jego matce przypadła siostrze. W tej sytuacji - w ocenie Sądu - mając na względzie treść art. 136 kro (w myśl którego „jeżeli w ciągu ostatnich trzech lat przed sądowym dochodzeniem świadczeń alimentacyjnych osoba, która była już do tych świadczeń zobowiązana, bez ważnego powodu zrzekła się prawa majątkowego lub w inny sposób dopuściła do jego utraty albo jeżeli zrzekła się zatrudnienia lub zmieniła je na mniej zyskowne, nie uwzględnia się wynikłej stąd zmiany przy ustalaniu zakresu świadczeń alimentacyjnych”, oceny możliwości majątkowych pozwanego należy dokonywać tak, jakby to do pozwanego należał udział w wysokości $\frac{1}{4}$ we współwłasności powyższej nieruchomości. Z uwagi natomiast na fakt, że na powyższej nieruchomości znajduje się również budynek gospodarczy, który może być wynajmowany za kwotę ok. 700 zł miesięcznie, mając także na względzie okoliczność, że z doświadczenia życiowego wynika, iż lokale przeznaczone na wynajem są faktycznie wynajmowane jedynie przez ok. 10 miesięcy w ciągu roku (w przypadku rozwiązania umowy najmu pozyskanie nowego wynajmującego z reguły zajmuje bowiem pewien czas), a także fakt, iż z wynajmem wiążą się określone nakłady (na remonty, utrzymanie odpowiedniego stanu lokalu), uwzględniając wielkość udziału w tejże nieruchomości, jaki potencjalnie mógł przypaść pozwanemu, w ocenie Sądu z faktu udziału we współwłasności w/w nieruchomości pozwany mógłby dodatkowo osiągnąć dochód netto w wysokości ok. 100 zł miesięcznie.

Tym samym w ocenie Sądu obecne możliwości zarobkowe i majątkowe pozwanego oceniane łącznie w należyte uznać za ok. 100 zł wyższe niż w czasie orzekania w sprawie sygn. III C 1180/12. Tym niemniej zauważyć jednak należy, iż w chwili obecnej także usprawiedliwione wydatki pozwanego są większe, albowiem jego matka nie partycypuje już w kosztach utrzymania nieruchomości, na której pozwany zamieszkuje.

Mając powyższe na uwadze, zważywszy na fakt, iż łączne możliwości zarobkowe i majątkowe pozwanego wynoszą obecnie (uwzględniając treść art. 136 kro) ok. 1400 zł netto miesięcznie, mając na względzie wysokość niezbędnych wydatków pozwanego związanych z jego wyżywieniem, dojazdem do pracy i opłatą mediów, uznać należy, iż alimenty na małoletnich powodów w kwocie wyższej niż określonej w wyroku z dnia 20 lutego 2014 r. (sygn. III C 1180/12) – czyli w kwocie 400 zł miesięcznie na małoletniego D. S. (1) i w kwocie 500 zł miesięcznie na małoletnią R. S. – przekraczałyby możliwości zarobkowe i majątkowe pozwanego.

Z uwagi na powyższe, Sąd oddalił powództwo o podwyższenie alimentów na rzecz małoletnich dzieci pozwanego. Podnieść bowiem należy, iż „granica świadczeń alimentacyjnych są zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego, chociażby nawet nie wystarczały one na pokrycie wszystkich usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego do alimentacji” (wyrok SN z dnia 20 stycznia 1972 r., III CRN 470/71).

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 102 kpc, zaś o nieuiszczonych kosztach sądowych na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 102 kpc.

Ponadto, podzielając stanowisko SN wyrażone w uchwale z dnia 21 października 2015 r. (sygn. III CZP 68/15) w myśl którego „jeżeli osoba zobowiązana do alimentów nie została obciążona obowiązkiem zwrotu kosztów, adwokatowi ustanowionemu z urzędu dla strony uprawnionej do alimentów przyznaje się od Skarbu Państwa wynagrodzenie ustalone na podstawie § 7 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 461 ze zm.), Sąd zasądził od Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Otwocku kwoty po 1200 zł powiększone o należną stawkę podatku VAT na rzecz pełnomocników stron tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, co znajduje swoje uzasadnienie w § 7 ust. 4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.